

El cap dels observadors militars de l'ONU a Síria és abordat pels ciutadans de Homs, mentre ell i el seu equip patrullen la ciutat, el 21 d'abril passat.

Els últims dies d'Idlib

El món té esperances que l'enviat especial de l'ONU a Síria, Kofi Annan, tinga èxit. Tanmateix, el règim sirià ha atacat amb tanta brutalitat la província d'Idlib que cap dels seus habitants no pensa que hi pugua arribar mai la pau.

Les fulles de les oliveres brillen fins que es perden en l'horitzó sota el sol, i en aquesta terra el timó creix salvatge. Però a mesura que l'agricultor avança, comença a sentir-se l'olor de podrit. "Han matat fins i tot les vaques", ens diu. Els cadàvers de les bèsties, plens de polls, són ajaguts a terra, fora del poble. "Van disparar contra tot: persones,

animals, cases... Fins i tot van esclafar els camps de creïlles amb els tancs."

Durant mesos, hi regnava la pau, a al-Baixiriya, un poble situat a la part alta de Síria que recorda la Toscana: camps infinits d'oliveres i valls plenes de fruita. El poble estava orgullós per haver sortit al canal Al-Jazira arran de les protestes que s'hi feren. Poc després, un grup de soldats que havien

passat de les files de les Forces d'Alliberament de Síria (FSA) van tornar al poble natal per a protegir-lo amb kalàixnikovs. Durant un temps van creure que tot era possible.

Però el dia 9 d'abril, quan encara no eren les 9 del matí, nou helicòpters van sorgir de darrere els turons. L'única cosa que podien fer era fugir. De seguida, una salva de míssils va fer impacte contra les primeres cases, van perseguir amb metralladores la gent que volia fugir i van disparar des dels helicòpters a tots aquells qui no havien pogut arribar a refugiar-se darrere dels arbres. Fou una carnisseria.

Minuts més tard van arribar els tancs, que van començar a disparar indiscriminadament a 100 metres de distància del poble. Després, els van seguir els soldats, que entraren porta a porta, saquejaren tot allò que van poder saquejar i cremaren més de cent cases. "Van entrar i ens van obligar a

eixir”, recorda Abida Jusif, de setanta anys. “Aleshores van disparar i van cremar la casa.” Ella fou l’única dels deu membres que formen la seua família que no va fugir: “No volia que em mataren enlloc més que no fora a casa meua.” Només se n’ha pogut salvar una cambra i han estat els veïns dels pobles del voltant que li han deixat un matalàs, llençols, plats i un got d’oli d’oliva. Quan, al novembre, es va formar l’exèrcit, només van atacar les cases de les famílies dels desertors. Abida es va tancar a casa: “Què volien de nosaltres? No teníem res a veure amb la política.”

Un veí que ens ofereix aigua en un got deformat per la calor del foc conta que els soldats van amenaçar de cremar tot el país. “Ho faran de debò.” I açò només és el començament, els soldats van cridar que “esperaren fins que tornaren” i que “només hi ha un Déu: Baixar al-Assad!”.

L’exèrcit es va quedar al poble durant un dia i mig i va cremar unes quantes cases, furgonetes, les motos dels llauradors, uns colomers i les tendes. Van disparar als dipòsits d’aigua que hi havia als terrats de les cases i, quan se’n van anar, van fer una pintada d’un metre d’alçada a la paret d’una casa amb la frase “Liwa Al-Maut” (‘la brigada de la mort’). Així és com s’ha batejat la brigada 76 de les forces armades de Síria, immortalitzada amb unes lletres tan grans que intimiden més que no les Sagrades Escripures.

Al davant del poble hi ha un monticle de terra amb 28 pedres que tenen escrits els noms dels morts. “Però només hem soterrat aquells que hem pogut recuperar”, diu un home en to de disculpa. Aquest home viu al costat del cementeri i va poder salvar-se amb la seua família perquè es van amagar a les ruïnes d’un panteó subterrani.

Tastar la pau. De llavors ençà, la tranquil·litat ha tornat a al-Baixiriya. La meitat dels 7.000 habitants d’aquest poble ha fugit. La resta s’han allotjat dins l’estranya inseguretat d’un país al qual el propi govern li ha declarat la guerra. Una guerra que ja fa temps que ha perdut sobre el terreny. Només un viatge a través dels pobles de la província d’Idlib serveix per a entrar

A moltes ciutats, la gent s’organitza per a plantar cara als atacs indiscriminats de les tropes de Baixar al-Assad, les anomenades brigades de la mort.

en un món on la gent es troba atrapada, però que mai més no consentiran estar sota la dominació del règim.

El règim encara manté les ciutats i la situació d’aquest país atrau l’atenció del món sencer. Segons que exposa el pla de pau de Kofi Annan —el delegat especial de l’ONU—, al-Assad hauria de retirar les tropes de Homs, Hama i els afores de Damasc. Però fins ara el règim no ha fet res d’això i cada dia apareixen noves informacions de batalles i assassinats. Segurament açò durarà encara unes quantes setmanes més, fins que els 300 observadors que l’ONU ha destinat a Síria ocupen els seus llocs. Però, què en volen traure d’enviar 300 persones a unes ciutats assetjades? I per on s’hi hauran de posar? A quin dels milers de pobles que formen Síria s’hauran d’adreçar per a començar la seua tasca?

Als pobles, ja ha desaparegut la por pel fet que hi haguera espies arreu i tothom s’atreveix a parlar. Fins i tot els conductors de les FSA escriuen “Forces d’Alliberament” als vidres plens de pols del darrere dels cotxes. Les dues terceres parts d’aquest exèrcit la formen desertors que han tornat a casa. És estrany de veure forasters que vénen de Damasc o d’Alep i tampoc no hi ha cap gihadista estranger. A cada poble hi ha, en qualitat d’armes pesants, unes quantes metralladores i llançagranades, i el sector de ràdio no té cap estructura de comandament. Tanmateix, aquesta tropa anarquista es manté i, ara per ara, encara no ha caigut en les milícies rivals. Els uneix

la resistència contra un règim que només vol alimentar l’odi i obtenir la submissió.

Les autoritats del poble s’encarreguen sobretot d’assegurar el subministrament d’electricitat i d’aigua. Uns comitès organitzen els subministraments de gasolina i d’aliments i asseguren que es transporten els ferits a Turquia. Ara, com que fa mesos que ja no es pot fer servir la xarxa de telefonia mòbil, usen ràdios obtingudes de contraban, telèfons per satèl·lit i coloms missatgers. I, encara que només funciona la xarxa telefònica fixa, quasi ningú no té connexió. Al llarg de tota la frontera amb Turquia no hi ha cap corredor humanitari, però almenys sí que hi ha un corredor telefònic. La xarxa mòbil de Turquia arriba fins 20 km dins de Síria.

Tanmateix, les tropes podrien tornar en qualsevol moment. Molta gent que ha estat segrestada continua desapareguda i constantment es troben cadàvers sense identificar als llits dels rierols que s’han assecat o enmig dels camps. Prop del poble de Sarmin, a 500 metres d’un dels punts de comandament de les tropes d’al-Assad, uns agricultors van trobar els cossos de vuit homes i una dona dins una antiga cisterna amb les mans lligades i amb un tret al cap. Però quan encara no havien acabat de rescatar els cossos de la cisterna, va aparèixer de sobte un helicòpter i no van poder fer res més sinó fugir. L’endemà, unes excavadores van aplanar el terreny i només hi van deixar unes quantes màscares

antigàs tirades per terra, però no va quedar cap rastre dels cossos.

Pel camí apareixen tombes acabades d'excavar amb munts de làpides sense nom. Potser ja estan preparades per als morts dels pròxims atacs.

Calma estranya. Així i tot, la vida continua amb una quotidianitat sorprenent. El món dels habitants del poble s'ha reduït als territoris del voltant, però els pagesos conreen els camps amb tractors i passen sense parar esment en les restes de cotxes cremats. Els homes majors seuen a l'ombra dels ceps amb una tassa de te. Fa poc que van netejar les cases de pedra i els han llevat la negror del fum.

Però aquesta situació es mantindrà així fins que torne la *brigada de la mort*. Com si es tractara d'una campanya militar de destrucció però amb armes modernes, la brigada es mou per tota la província i ataquen poble rere poble per a quedar-se un dia o dos i després abandonar-lo. L'última setmana de març van caure Sarmin i Taftanas, a l'est de Síria. A principi d'abril va ser el poble de Dayr Sunbul, al sud, i cap a mitjan abril foren Kastan i Ain Sauda, a l'oest. El desenvolupament dels atacs i les imatges semblen coincidir sempre. Primer apareix l'helicòpter, després ve el tanc i finalment els soldats, que ho saquegen tot. De vegades hi ha segrestos, de vegades només morts.

A final de febrer, la *brigada de la mort* va entrar al poble de Kurin, al sud de la capital de la província, i al matí els tancs van disparar a l'escola d'on van fugir els xiquets, aterrits. Va passar molt de temps fins que els pares no tornaren a portar els seus fills a l'escola. Segons Mohàmmed Ajini, el director de l'escola, a final d'abril van acudir a l'escola mig derruïda gairebé 200 alumnes dels "302 que hi havia abans".

Pretenia ser una visita a un director valent, però no és el cas de Mohàmmed Ajini. El director seu al despatx amb un munt de sol·licituds al damunt de la taula i es baralla per telèfon: "Qui els autoritza ara?" És una situació desconcertant, perquè el mateix règim que va disparar contra l'escola és el que paga el sou als docents i el que aprova les sol·licituds per a reno-

var els llibres de text i la compra de guix. A Ajini el molesta. Però el règim encara és dins la ment d'aquest director de somriure tímid, de la mateixa manera que el clau que hi ha estacat a la paret del darrere del seu escriptori per a aguantar el retrat d'al-Assad. No vol que el fotografien ni fer més comentaris.

Al seu cosí Asis Ajini, per contra, li sembla vergonyós. Asis era professor d'anglès a la Universitat d'Idlib, i ara ha passat a ser una eminència grisa al poble. Asis, l'home que va poder escapar tot i que el van capturar dues vegades al seu poble, va recollir les històries del dia de l'atac per a contar-les als seus alumnes, molts dels quals eren fills i filles d'oficials dels serveis secrets. "Els soldats haurien de servir d'exemple. Uns van tallar el coll a un home, a un altre el van lligar a un cotxe i van cremar tot allò que no podien saquejar, però n'hi ha que van entrar a les cases, es van disculpar i van fer com si no hagueren vist els kalàixnikovs que hi havia sota els matalassos. Dos soldats es van deixar açò", diu, mentre desplega una pàgina arrencada d'un quadern en què hi ha anotats amb cura tots els noms i els graus dels oficials de la brigada de la mort. "L'exèrcit d'al-Assad és com un iceberg que es fon lentament."

No pot entendre per què el món es dedica a observar com si no poguera fer-hi res més. "Amb aquesta actitud demostren que temen el mateix que nosaltres", que després de la caiguda d'al-Assad arribe una guerra civil. El règim encara justifica la seua guerra dient que cal lluitar contra la gent dolenta que hi ha amagada entre els ciutadans que encara li són lleials. Això explica per què al mateix temps que el règim dispara contra les escoles paga els professors, o que ataque els pobles però després subvencione la farina per a fer el pa de cada dia.

Als pobles, la gent ja ha perdut la por de trobar-se espies arreu i tothom s'atreveix a parlar

La guerra inevitable. Ningú no vol una guerra civil, ho diuen a tot arreu. Però com es pot evitar aquesta guerra si gairebé tots els oficials i els sicaris són alauites, les seues víctimes sunnites i la set de venjança creix a mesura que creix l'onada d'assassinats? "Si un home perd un fill encara pot evitar de caure en la venjança", diu un farmacèutic de Martin; "si en perd dos, li serà molt difícil, però si són tres, ja li serà impossible d'evitar-ho. Fa temps vaig llegir què va fer Mahatma Gandhi a l'Índia i admire allò que va aconseguir. Però si haguera estat ací què li hauria passat? Després d'una setmana de segur que hauria acabat mort al mig d'un camp".

En un dels viatges pels camins polsosos, un combatent de les FSA amenaça des del seient de darrere: "I després de la caiguda del règim moriran tots els alauites!" El conductor, tot d'una, gira en rodó i diu: "No l'escolteu! No volem fer això!" Tot seguit escridassa el combatent: "Què et passa amb els alauites? Són veïns nostres, no han fet res. També vols matar-los tots?" L'home calla.

Ningú no sap què passarà, i pocs pensen que el pla de pau de Kofi Annan tingui cap efecte. De tota manera, les FSA s'han compromès a respectar l'alto-el-foc. Al menjador d'Asis Ajini s'apilen llançagranades i metralladores. "Les tinc de manera provisional, perquè no vinguen valents amb idees estúpides." Però uns enviats han pogut observar atentament com l'exèrcit d'al-Assad no torna els tancs a les casernes, sinó que, a conseqüència de l'anunci de l'arribada dels observadors de l'ONU, els amaguen entre els camps d'oliveres, en pedreres o entre els edificis de l'administració d'Agricultura d'Idlib.

Els últims dies del mes d'abril han estat els més tranquils de tot el mes. La *brigada de la mort* no ha tornat a sortir de cacera. Però la gent pensa que aquesta és la calma que precedeix el temporal. Escassament armats, esperen als seus pobles abatuts pels trets que arribe l'ajuda internacional que no ve mai, i esperen que s'acabe el règim en què ja no creuen.

© Der Spiegel
Traducció d'Adel Abugren